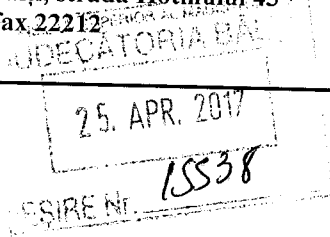

MD-3100, mun. Bălți, strada Hotinului 43
Tel. 22212 fax 22212

МД-3100, мун. Бельцы, улица Хотинская 43
Тел. 22212 факс 22212

v Curtea Constituțională al RM

mun. Chișinău, str. A. Lăpușeanu, 28

copie: Curtea Supremă de Justiție al RM

mun. Chișinău, str. Kogălniceanu, 70

Prin prezenta, se comunică următoarele: în procedura Judecătoriei Bălți (sediul central), se află pe rol cauza civilă cu nr. 2-586/17 la cererea de chemare în judecată înaintată de Sandu Maia împotriva lui Mihăescu Nicolae privind apărarea onoarei și demnității, constatarea discriminării și încasarea prejudiciului moral.

Prin încheierea Judecătorească din 12.04.2017, s-a dispus admiterea cererii privind excepția de neconstituționalitate formulată de reprezentantul reclamantei Sandu Maia, avocatul Roșca Nicolae în cadrul pricinii civile împotriva lui Mihăescu Nicolae privind apărarea onoarei și demnității, constatarea discriminării și încasarea prejudiciului moral.

Conform prevederilor art. 12¹ CPC al RM, copia încheierii vizate, precum și actele anexate se expediază în adresa DVS.

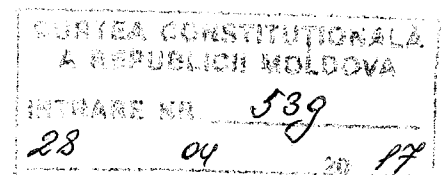
Anexă: încheierea din 12 parilie 2017;

- Cererea privind excepția de neconstituționalitate;
- Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate;
- În total pe 14 file.

Cu respect,

Judecător Judecătoria Bălți

Ghercavii Svetlana

ÎNCHEIERE

12 aprilie 2017

mun.Bălți

Judecătoria Bălți, (*sediul central*),

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător
grefier

Ghercavii Svetlana
Bejinari Maria

cu participarea reprezentantului reclamantei Sandu Maia, avocatul Roșca Nicolae,
reprezentantului pârîtului Mihăescu Nicolae, avocatul Filipov Vadim,

examinînd în ședința de judecată publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sandu Maia împotriva lui Mihăescu Nicolae privind apărarea onoarei și demnității, constatarea discriminării și încasarea prejudiciului moral, -

c o n s t a t ă :

Sandu Maia a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Mihăescu Nicolae privind apărarea onoarei și demnității, constatarea discriminării și încasarea prejudiciului moral.

Drept argumente în susținerea cererii de chemare în judecată, invocă reclamanta că, la 04.11.2016 Mihăescu Nicolae a participat la o conferință de presă desfășurată la Agenția de Presă „IPN”. În cadrul conferinței de presă, ultimul a făcut următoarele afirmații discriminatorii și care îi lezează onoarea și demnitatea, după cum urmează: -
„(...) Maia Sandu prezintă pericol pentru biserică, ea este pornită spre distrugere”.

- *„(...) este fățiș dușmănoasă față de biserică (...) nu este prietenă a creștinilor, nu este prietenă cu Dumnezeu...”;*
- *„Pe data de 19 august 2014, Sandu, această femeia, a interzis rugăciunea la festivitatea de la începutul anului școlar, așa cum se obișnuiește la noi (...) Chiar nu-mi închipui ce-i împiedică acestei femei aghiasma cu care se stropesc elevii înainte de începutul anului școlar ... Acestei femei îi este foarte biine și comod să se schimbe, ca camelionul dacă vrei, (...) vă dați bine seama la ce este capabilă această femeie care aspiră astăzi la postul de ... președinte”.*
- *„(...) vă îndemnăm stimați creștini în nici într-un caz să nu votați această candidatură la Președinte, pentru că vă asumați multă osîndă și mare păcat în fața lui Dumnezeu (...).” (min.9:53 – 10:10);*
- *Da, într-adevăr, dați-mi voie să mă asociez și eu la această îngrijorare pe care o simțim după turul doi de alegeri, pentru că avem de ales nu din mulți, doar din doi, și iarăși îndemnăm creștinii să facă alegerea corectă, pentru că pînă la urmă, această neglijență cu care, eu știu, unii se pot prezenta în cabina de vot, poate să ne coste mult, cu atît mai mult că vădit este faptul că avem de ales un președinte pe care noi ni-l dorim creștin și care se dovedește pînă la urmă că este creștin, unul din ei, din acești doi candidați, dar cealaltă parte această femeia, că nu vreau să-i numesc numele, prezintă pe bună dreptate un pericol pentru societatea noastră, pentru că nu odată și-a demonstrat agresivitatea ei sau intoleranța ei agresivă și extremistă (...) (min.15:34-16:37);*
- *„nu putem sprigini acest candidat care promovează și face declarații în favoarea propagandei păcatului homosexualității”;*

- „(...) într-adevăr ne gândim ce va fi următorii patru ani, și dacă la acest post, care va dirija țara patru ani, să aspire un om care la 40 de ani nu are nici măcar familie, nici soț, nu a dat naștere la nici un copil, într-adevăr este un lucru de compătimire, într-adevăr să știți că nu mă bucur de aceasta. Dar faptul că este acest lucru, la 40 și ceva de ani, pe bună dreptate vorbește despre faptul că bobul este sec, este sterp. Și acestea. Deși sunt problemele doamnei, mă rog, se va descurca ea cu ele (...)”.
- (...) și iată de ce încă odată vă zic, în numele binelui copiilor, gândiți-vă bine cui dați votul. Cu atât mai mult ne îngrijorează că modul ei de viață la 40 de ani (...) este regretabil faptul acesta, și undeva chiar, dacă vreți, de compătimit, nu este capabilă nici familie să aibă ... în sensul acesta, nu văă pare că intră modul ei de viață în incompatibilitate cu tradițiile noastre și valorile naționale și creștinești (...)”.
- „nu se prezintă nici pe sine și nu prezintă nici echipa care o susține. Ea prezintă interesele stăpînitorilor săi care sînt (...)”.
- „ (...) ne asumăm mare răspundere, ne asumăm mare păcat (...) dacă votăm pentru ea;

Invocă reclamanta că, la data de 06 decembrie 2016 a expediat în adresa pîrîtului o cerere de soluționare prealabilă a litigiului, care la 12 decembrie 2016 a fost recepționată de către partea pîrîtă dar care a rămas fără atenție.

Susține reclamanta că, prin discursul rostit de către Mihăescu Nicolae i s-au încălcat grav drepturile sale în sensul onoarei și demnității, toată consideră se consideră a fi discriminată.

Solicită reclamanta admiterea acțiunii și repunerea în termenul de 20 de zile pentru capătul de cerere ce se referă la apărarea onoarei și demnității; Constatarea faptului răspîndirii informației false de către pîrît. Obligarea pîrîtului de a dezminți informația falsă răspîndită în cadrul conferinței de presă desfășurată la Agenția de Presă „IPN” pe 04.11.2016. A obliga pîrîtul să dezminți afirmațiile prin pronunțarea într-o conferință de presă la Agenția de Presă IPN a următorului text:

„În cadrul conferinței de presă desfășurată la Agenția de Presă „IPN” pe 04.11.2016 am făcut afirmații care nu corespund adevărului. Prin prezenta dezminț cele afirmate la Conferința IPN din 04.11.2016 implicit declar:

- „Maia Sandu nu prezintă pericol pentru biserică și nu este pornită spre distrugere”.
- „Maia Sandu nu este dușmănoasă față de biserică ... Maia Sandu este creștină”.
- „Maia sandu nu prezintă pericol pentru societatea noastră creștină și niciodată nu a demonstart agresivitate, nu a demonstrat inteleranță și nu a fost extrimistă”.
- „Solicit scuze de la Maia Sandu, căci Dumneaii nu a făcut propagandă în favoarea homosehualității”.
- „Maia Sandu pentru afirmațiile mele ce se rferă la imposibilitatea de a avea copii”.
- „Solicit scuze de la Maia Sandu pentru aluziile făcute referitor la modul ei de viață și că acest mod ar fi în incompatibilitate cu tradițiile noastre și valorile naționale și creștinești. Nu dețin nici o informația care să demonstreze că modul de viață a Maiei Sandu ar veni în contradicție cu tradițiile noastre și valorile naționale și creștinești”.

La fel solicită reclamanta, încasarea de la pîrît a prejudiciului moral în valoare de 100 000 (una sută mii) lei în baza art.7 alin.(3) și art.29 din Legea nr.64/2010 pentru

prejudicierea onoarei și demnității. Constatarea formei garve de discriminare prin instigare la discriminare în bază de sex (femeie) și statut marital (necăsătorită) prin intermediul mijloacelor de informare în masă a subsemnatei de către reclamant. Încasarea de la pîrît a prejudiciului moral în valoare de 100 000 (una sută mii) lei, în baza art.18 alin.(1) lit.d) din Legea 121/2012. Încasarea de la pîrît a taxei de stat achitate în cazul de defăimare 3000 (trei mii) lei și compensarea cheltuielilor aferente asistenței juridice ocazionate de proces.

În cadrul ședinței de judecată, reprezentantul reclamantei Sandu Maia, avocatul Roșca Nicolae a înaintat cerere privind excepția de neconstituționalitate în baza art.12¹ din Codul de procedură civilă al RM, prezentînd totodată sesizarea privind excepția de neconstituționalitate prin care se solicită admiterea excepției de constituționalitate; Exercițarea controlului constituționalității articolului 15 alin.(2) din Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare în vederea corespunderii cu art.20, art.32, art.54 din Constituție, și declararea neconstituțională a următorului text: „cererea prealabilă se depune în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare. Acesta este un termen de prescripție. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prealabile”.

Fiind prezent în ședința de judecată, reprezentantul pîrîtilui Mihăescu Nicolae, avocatul Filipov Vadim a pledat pentru respingerea cererii privind excepția de neconstituționalitate și scoaterea cererii de pe rol în legătură cu nerespectarea procedurii prealabile.

Audiind participanții prezenți, studiind cererea privind excepția de neconstituționalitate în raport cu normele legislației în vigoare, instanța de judecată consideră oportun admiterea cererii, reieșind din următoarele considerente:

Conform prevederilor art.12¹ alin.(1) și (3) Cod de procedură civilă, *„Dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează a sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție. (3) Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă.”*

Conform prevederilor art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, *„(1) Curtea Constituțională:*

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;”

Conform prevederilor art.20 alin.(1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, *„Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.*

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Conform prevederilor art.32 din Constituția Republicii Moldova, *„Oricărui cetățean îi este garantată libertatea gîndirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării*

în public prin cuvînt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

(2) Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

(3) Sînt interzise și pedepsite prin lege contestarea și defăimarea statului și a poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și alte manifestări ce atentează la regimul constituțional.”

Conform prevederilor art.54 din Constituția Republicii Moldoova, „În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Ținînd seama de specificul acțiunii în cauză, precum și de conținutul tuturor normelor precitate, instanța va admite cererea înaintată de către reclamanta Sandu Maia și avocatul acesteia Roșca Nicolae privind excepția de neconstituționalitate depusă în baza art.12¹ din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova în cauza civilă la acțiunea Maiei Sandu împotriva lui Mihăescu Nicolae privind apărarea onoarei și demnității, constatarea discriminării și încasarea prejudiciului moral.

Totodată, examinarea pricinii în cauză urmează a fi suspendată pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională.

Reieșind din cele expuse, în conformitate cu art. 135 alin.(1) lit.a) și g) Constituția RM, art.12¹, 269-270 Cod de procedură civilă al RM, instanța de judecată, -

dispune:

Cererea privind excepția de neconstituționalitate formulate de către reprezentantul reclamantei Sandu Maia, avocatul Roșca Nicolae în cadrul pricinii civile împotriva lui Mihăescu Nicolae privind apărarea onoarei și demnității, constatarea discriminării și încasarea prejudiciului moral, se admite.

Se transmite sesizarea la Curtea Constituțională a RM prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Se suspendă examinarea cauzei pînă la adoptarea Hotărîrii de către Curtea Constituțională a RM.

Încheierea poate fi atacată cu recurs în parte ace ține de suspendarea examinării cauzei.

Președintele ședinței,
judecător

Copia corespunde originalului. Judecător:

Ghercavii Svetlana

	Judecătoria Bălți, m. Bălți str. Hotinului, 43
Reclamant:	Sandu Maia mun.Chișinău, str. A. Mateevici 31, telefon de contact: 078999800; e-mail: maia.sandu@gmail.com Avocat Nicolae Roșca tel. 069337029 nicolae.rosca@gmail.com
Pârât:	Nicolae Mihăescu. (Marchel Mihăescu Episcop de Bălți și Fălești MD – 3100, mun. Bălți, str. Mitropolit Visarion Puiu 1, Tel: (0231) 3-53-17 GSM: 069113012 Email: eparhia_balti@mail.ru

CERERE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
depusă în baza art.12¹ din Codul de procedură civilă

Judecătoria Bălți examinează cererea Subsemnatei către Episcopul Markel privind apărarea onoarei și demnității și apărarea contra faptelor de discriminare.

Prin cererea de chemare în judecată am solicitat repunerea în termen pentru depunerea cererii prelabile, ori data de 6 decembrie 2016 este a 32-a zi de la data lansării publice a informației defaimatoare, admițându-se astfel, o întârziere de 12 zile. Analizând normele legale ce se referă la repunerea în termenul de prescripție omis, Reclamanta înțelege că motivele omiterii termenului de prescripție de 20 de zile nu sunt de natură să fie luate în considerație de judecător ca fiind întemeiate. Depunerea cererii prelabile la a 32-a zi de la data lansării publice a informației defaimatoare va obliga judecătorul, în temeiul art.279 alin.(1) din Codul civil, să respingă cererea de repunere în termenul omis și să califice cererea de chemare în judecată ca fiind tardivă, lipsind prin aceasta Reclamanta de dreptul de a se apăra în instanța judecătorească.

Din motivele indicate supra Reclamanta consideră că termenul legal de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare pentru înaintarea cererii prelabile prevăzut în art.15 alin.(2) din Legea nr.64/2010, este unul extrem de mic și nu permite persoanei lezate să perceapă pericolul expresiilor defaimatoare și influența acestora asupra onoarei și demnității proprii personalității. Califică dispoziția precitată ca fiind o piedică în *apărarea judiciară a onoarei și demnității de expresiile defaimatoare și solicită verificarea conformității acestora cu dispozițiile art.20, art.32, art.54 din Constituție.*

În consecință, dispozițiile articolului 15 alin.(2) din Legea nr.64/2010 urmează a fi aplicate de către instanța de judecată la examinarea litigiului, iar aplicarea întocmai a acestei dispoziții, se realizează o îngărđire de nepermis a accesului la justiție, dar și o limitare a exercitării dreptului de respect al onoarei, demnității și reputației profesionale stabilit prin dispozițiile art.20, art.32, art.54 din Constituție. Această situație de conflict dintre dispoziția unei legi organice cu dispozițiile constituționale se soluționează în baza art.12¹ alin.(1) din Codul de procedură civilă prin formularea unei sesizări la Curtea Constituțională.

Din considerentele menționate și în baza art.12¹ alin.(1) din Codul de procedură civilă,

Solicit,

Emiterea unei încheiri de ridicare a excepției de neconstituționalitate și trimiterea actelor pentru examinare instanței de jurisdicție constituțională.

Reclamant *Sandu* Maia Sandu

Avocat *Rosca* Nicolae Roșca

28 martie, 2017

Anexă: Sesizarea de neconstituționalitate pe 11 file.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova**

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul
135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume: **SANDU**

2. Prenume: **MAIA**

3. Funcția: Președinte al Partidului Politic Partidul Acțiune și Solidaritate

4. Adresa Chișinău, str.Mateevici nr.31

5. Tel./faxemail: maia.sandu@gmail.com

6. Numele și prenumele reprezentantului: **Roșca Nicolae**

7. Ocupația reprezentantului: Avocat

8. Adresa reprezentantului: Chișinău, str. Șciusev, nr.43, b.1

9. Tel. 069337029;

10. Fax

11. Email: nicolae.rosca@gmail.com

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. Prezenta sesizare are ca obiect controlul constituționalității dispozițiilor art.15 alin.(2) din Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare și autorul solicită verificarea compatibilității articolului contestat cu dispozițiile art.20, art.32, art.54 din Constituție.

12.1. Reclamantul susține că termenul de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare este un termen de prescripție extrem de mic, înăuntrul căruia persoana lezată nu reușește să perceapă pericolul expresiilor defaimatoare pentru propria personalitate și ar putea, în mod obiectiv, să omită întreprinderea acțiunilor necesare de apărare a dreptului încălcat. Dispoziția contestată limitează exercitarea dreptului la 20 de zile, iar această limitare, prin prisma dispoziției art.20 din Constituție se califică ca și îngrădire a accesului la justiție, iar prin prisma art.32 și art.54 din Constituție împiedică exercitarea dreptului de respect al onoarei, demnității și reputației profesionale.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13.1. Reclamanta Maia Sandu este Președintele Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”. În toamna anului 2016 a participat la alegerile prezidențiale în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova. În turul II al scrutinului care s-a desfășurat pe data de 13 noiembrie 2016 pentru candidatura ei au votat 766 593 de alegători.

13.2. Pe data de 04 noiembrie 2016, în toiu campaniei electorale, Nicolae Mihăescu, numit și Marchel, Episcop de Bălți și Fălești, participând la o conferință desfășurată la Agenția de Presă „IPN” <https://www.youtube.com/watch?v=-EDEqrcbjI8>, în scopuri electorale a făcut afirmații discriminatorii în privința Maiei Sandu care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională.

În cadrul conferinței de presă menționatul autor a făcut următoarele afirmații discriminatorii și care lezează onoarea și demnitatea Maiei Sandu, după cum urmează:

- „[...] Maia Sandu prezintă pericol pentru biserică, ea este pornită spre distrugere”.
- „[...] este fâțiș dușmănoasă față de biserică [...] nu este prietenă a creștinilor, nu este prietenă cu Dumnezeu ...”;
- „Pe data de 19 august 2014, Sandu, această femeie, a interzis rugăciunea la festivitatea de la începutul anului școlar, așa cum se obișnuiește la noi [...] Chiar nu-mi închipui ce-i împiedica acestei femei agheasma cu care se stropesc elevii înainte de începutul anului școlar... Acestei femei îi este foarte bine și comod să se schimbe, ca cameleonul dacă vrei, [...] vă dați bine seama la ce este capabilă această femeie care aspiră astăzi la postul de ... președinte”.
- „[...] vă îndemnăm stimați creștini în nici într-un caz să nu votați această candidatură la Președinte, pentru că vă asumați multă osândă și mare păcat în fața lui Dumnezeu [...].” (min. 9:53 – 10:10);

- „Da, într-adevăr, dați-mi voie să mă asociez și eu la această îngrijorare pe care o simțim după turul doi de alegeri, pentru că avem de ales nu din mulți, doar din doi, și iarăși îndemnăm creștinii să facă alegerea corectă, pentru că până la urmă, această neglijență cu care, eu știu, unii se pot prezenta în cabina de vot, poate să ne coste mult, cu atât mai mult că vădit este faptul că avem de ales un președinte pe care noi ni-l dorim creștin și care se dovedește până la urmă că este creștin, unul din ei, din acești doi candidați, dar cealaltă parte această femeie, , că nu vreau să-i numesc numele, prezintă pe bună dreptate un pericol pentru societatea noastră, pentru că nu odată și-a demonstrat agresivitatea ei sau intoleranța ei agresivă și extrimistă [...]”; (min. 15:34 – 16:37)
- ”nu putem sprijini acest candidat care promovează și face declarații în favoarea propagandei păcatului homosexualității”,
- ”[...] într-adevăr ne gândim, ce va fi următorii patru ani, și dacă la acest post, care va dirija țara patru ani, să aspire un om care la 40 de ani nu are nici măcar familie, nici soț, nu a dat naștere la niciun copil, într-adevăr este un lucru de compătimit, într-adevăr să știți că nu mă bucur de aceasta. Dar faptul că este acest lucru, la 40 și ceva de ani, pe bună dreptate vorbește despre faptul că bobul este sec, este sterp. Și acestea, deși sunt problemele doamnei, mă rog, se va descurca ea cu ele [...]”.
- ”[...] și iată de ce încă o dată vă zic, în numele binelui copiilor, gândiți-vă bine cui dați votul. Cu atât mai mult ne îngrijorează că modul ei de viață la 40 de ani [...] este regretabil faptul acesta, și undeva chiar, dacă vreți, de compătimit, nu este capabilă nici familie să aibă... în sensul acesta, nu vă pare că intră modul ei de viață în incompatibilitate cu tradițiile noastre și valorile naționale și creștinești? [...]”.
- ”nu se prezintă nici pe sine și nu prezintă nici măcar echipa care o susține. Ea prezintă interesele stăpânilor ei care sînt [...]”.
- „[...] ne asumăm mare răspundere, ne asumăm mare păcat [...]” dacă votăm pentru ea;

13.3. Pe data de 06 decembrie 2016 Maia Sandu în calitate Reclamantă a expediat Pârâtului Nicolae Mihăescu o cerere de soluționare prealabilă a litigiului solicitând dezmințirea informației denigratoare și scuzele de rigoare. Pârâtul nu a răspuns la cererea prealabilă.

13.4. Pe data de 13 ianuarie 2017 Reclamanta a depus în Judecătoria Bălți o cerere pentru apărarea onoarei și demnității. Prin cererea de chemare în judecată Reclamanta a solicitat repunerea în termen pentru depunerea cererii prelabile, ori data de 6 decembrie 2016 este a 32-a zi de la data lansării publice a informației defaimatoare, admitându-se astfel, o întârziere de 12 zile. Analizând normele legale ce se referă la repunerea în termenul de prescripție omis, Reclamanta înțelege că motivele omiterii termenului de prescripție de 20 de zile nu sunt de natură să fie luate în considerație de judecător ca fiind întemeiate. Depunerea cererii prelabile la a 32-a zi de la data lansării publice a informației defaimatoare va obliga judecătorul, în temeiul art.279 alin.(1) din Codul civil, să respingă cererea de repunere în termenul omis și să califice cererea de chemare în judecată ca fiind tardivă, lipsind prin aceasta Reclamanta de dreptul de a se apăra în instanța judecătorească.

13.5. Din motivele indicate la pct.13.4. Reclamanta consideră că termenul legal de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare pentru înaintarea cererii prelabile prevăzut în art.15 alin.(2) din Legea nr.64/2010, este unul extrem de mic și nu permite persoanei lezate să perceapă pericolul expresiilor defaimatoare și influența acestora asupra onoarei și demnității proprii personalității. Califică dispoziția precitată ca fiind o piedică în apărarea judiciară a onoarei și demnității de expresiile defaimatoare și solicită verificarea conformității acestora cu dispozițiile art.20, art.32, art.54 din Constituție.

13.8. În consecință, dispozițiile articolului 15 alin.(2) din Legea nr.64/2010 urmează a fi aplicate de către instanța de judecată la examinarea litigiului dintre Reclamanta Maia Sandu și Pârâtul Episcopul Markel. Prin aplicarea întocmai a acestei dispoziții, se realizează o îngrădire de nepermis a accesului la justiție, dar și o limitare a exercitării dreptului de respect al onoarei, demnității și reputației profesionale stabilit prin dispozițiile art.20, art.32, art.54 din Constituție. Această situație de conflict dintre dispoziția unei legi organice cu dispozițiile constituționale se soluționează în baza art.12¹ alin.(1) din Codul de procedură civilă prin formularea prezentei sesizări la Curtea Constituțională.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14. Potrivit art.15 alin. (2) din Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare

“cererea prelabilă se depune în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare. Acesta este un termen de prescripție. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prelabile”.

În cazul în care cererea prelabilă a fost depusă tardiv și termenul de prescripție a expirat, judecătorul care examinează va aplica art.271 din Codul civil potrivit căreia “acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge [...]. Astfel, orice persoană care se consideră lezată printr-o informație răspândită public are la dispoziția sa cel mult 20 de zile de la data când a aflat sau trebuia să afle de informația denigratoare pentru a iniția procedurile legale de apărare a dreptului încălcat. În caz contrar, în temeiul art.272 din Codul civil, titularul pierde dreptul la acțiune și nu-și poate apăra onoarea și demnitatea în instanță fiind ținut să suporte tot disconfortul psihologic provocat de informația denigratoare.

14.1. Din articolul contestat rezultă că, persoana lezată în dreptul la respect al onoarei, demnității și reputației profesionale care nu a depus cererea prelabilă în termen de 20 de zile de la data răspândirii publice a informației defaimatoare pierde dreptul la apărarea dreptului încălcat, iar repunerea în termen este, dacă nu iluzorie, apoi cel puțin nesigură. Termenul de prescripție „de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuie să afle despre informația defaimatoare” deși prevăzut de lege, se califică ca fiind o limitare a dreptului de acces la instanță și o ingerință de nepermis

în exercitarea dreptului de respect al onoarei, demnității și reputației profesionale, și din acest considerent, este contrar art.20, art.32, art.54 din Constituție.

A. Îngrădirea accesului la justiție (art.20 din Constituție)

14.2. Reclamanta consideră, că prin dispoziția contestată i-a fost încălcat dreptul de acces la instanță prin impunerea unui termen de prescripție extrem de mic, ceea ce este contrar art.20 din Constituție, și implicit, art. 6 § 1 din CEDO.

Art.20 din Constituție prevede:

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.

Art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale [...] de către o instanță [...] care va hotărâ [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]”

14.3. Stabilirea prin lege a termenilor de prescripție este permis și de Constituție și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, or, scopul lor este legitim, oferă finalitate și certitudine juridică. Recunoscând constituționalitatea termenilor de prescripție de 3 ani, Curtea Constituțională prin Hotărârea sa nr. 17 din 19.06.2015 pentru controlul constituționalității prevederilor art. 49 alin. (13) din Legea nr. 1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni a invocat jurisprudența Curții Europene pe cauza J.A. Pye (Oxford) Ltd și JA. Pye (Oxford) Land Ltd vs Regatul Unit (Hotărârea din 30 august 2007) și a reținut că “folosirea termenelor limitative (de prescripție sau de decădere dintr-un drept dacă nu este exercitat) urmărește un scop legitim în interesul general”. La examinarea unor cauze Curtea Europeană a indicat că trebuie să fie “convingere că prescripțiile aplicate nu restricționează și nici nu reduc accesul permis persoanei particulare astfel încât sau în măsura în care dreptul, în esența sa, să fie încălcat” și că “prescripția nu va fi compatibilă cu art. 6 § 1 în cazul în care nu urmărește un scop legitim și dacă nu există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit” (a se vedea hotărârile *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*, *Ashingdane împotriva Regatului Unit* din 28 mai 1985, seria A nr. 93, p. 24, § 57; *Bellet împotriva Franței* din 4 decembrie 1995, seria A nr. 333-B, p. 41, § 31).

14.4. În ce măsură, termenul de prescripție de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare prevăzut în art.15 alin. (2) din Legea nr.64/2010 urmărește un scop legitim?

Dacă, în general menirea termenului de prescripție este, după cum am menționat supra la pct.14.3., asigurarea certitudinii și finalității juridice prin protecția potențialilor pârâți de pretențiile perimate care pot fi dificil de demonstrat. Altfel spus, aplicarea termenilor de prescripție au ca scop legitim prevenirea nedreptății, care ar putea rezulta dacă instanțele ar fi obligate să se pronunțe asupra unor fapte care au avut loc în trecutul îndepărtat, și să judece pe baza unor probe care din cauza trecerii timpului, au putut să devină nesigure și incomplete, iar altele, în același timp să fie distruse sau să dispară într-un alt mod.

În realizarea scopului legitim, și pentru protecția drepturilor personale și patrimoniale legislația națională stabilește termene de prescripție suficient de

generoase. Termenul general prevăzut de Codul civil este de 3 ani de la data când obligația a ajuns la scadență, iar drepturile personale și/sau patrimoniale, altele decât dreptul la respectul onoarei și demnității, sunt imprescriptibile (art.267 alin.(2) Cod civil, art.23 alin.(9) din Legea nr.139/2010 cu privire la dreptul de autor și conexe). Pe lângă aceste termene mai sunt și altele care sunt fie mai lungi (70 ani, 25 ani, 5 ani), fie mai scurte (6 luni), însă nici un alt drept personal din legislație nu se limitează la o durată de doar 20 de zile.

14.5. Nu găsim explicații în sprijinul stabilirii unui termen de prescripție extrem de scurt care ar justifica scopul legitim sau fiind necesar într-o societate democratică. Cele maxim 20 de zile atribuite de legiutor pentru începerea obligatorie a procedurilor legale de apărare a dreptului de respect al onoarei și demnității sunt insuficiente pentru ca persoana lezată să perceapă pericolul expresiilor defaimatoare asupra onoarei proprii personalități. Mai mult, considerăm că argumentul de limitare a accesului la justiție are cel puțin două explicații: data de la care trebuie calculat termenul impus de lege pentru expedierea cererii prealabile; și desigur, însăși durata de 20 de zile.

14.6. Calcularea termenului stipulat în actuala redacție a legii pornește de la o dată certă: data răspândirii publice a informației denigratoare. În reglementarea legală se pune accentul principal nu pe natura defaimatoare a informației, ci pe momentul când persoana lezată a aflat sau putea să afle despre informația denigratoare. Sistemele contemporane de informare în masă sunt de așa natură, încât persoanei lezate i se poate imputa că a aflat despre informația denigratoare despre sine imediat ce ea a fost răspândită public, sau în scurt timp după aceasta. Punctul de pornire pentru calcularea termenului ar fi nu doar răspândirea prin mijloacele de informare în masă, dar și primirea unei scrisori prin poșta electronică, intrarea persoanei lezate pe rețelele publice de socializare sau participarea la emisiuni televizate sau radiofonice. Deși înțelegem că în era tehnologizată nu înseamnă că informația plasată public a ajuns la destinație, adică a fost auzită și percepută de persoana interesată-lezată. Persoana lezată în drept este impusă întotdeauna să demonstreze momentul la care a cunoscut informația denigratoare, dacă acesta nu coincide cu ziua răspândirii ei publice. Expresia “a aflat sau trebuie să afle despre informația defaimatoare” impune un punct cert de pornire a procedurilor legale de apărare a dreptului lezată. Instanța de judecată când va fi impusă să se expună asupra momentului de când persoana lezată a aflat sau a trebuit să afle despre informația denigratoare va califica momentul plasării informației în spațiul public ca pe o faptă obiectivă și unanim recunoscută.

Nu întotdeauna momentul plasării publice a informației denigratoare constituie și momentul în care persoana s-a considerat cu onoarea și demnitatea lezată. Persoana lezată ar putea să califice informația denigratoare ca fiind una aberantă, la conținutul căreia nici măcar nu trebuie să atragi atenția. Într-o altă ipoteză, persoana lezată, auzind expresii defaimatoare în adresa sa, la început ar putea, intuitiv, să se lase păgubașă, considerând că majoritatea membrilor societății nu vor crede informației care evident nu corespunde adevărului. De asemenea, persoana lezată poate admite că însăși pornirea unor proceduri judiciare va contribui la răspândirea informației denigratoare. Abia mai târziu, când informația denigratoare ca un ecou, va circula suficient de mult în spațiul public, se va înrădăcina în memoria și subconștiința

oamenilor ca fapt negativ, lucru care se întâmplă, de regulă, într-o perioadă de timp mai mare decât 20 de zile. Respectiv, pentru a percepe în ce măsură informația defaimatoare a fost recepționată de public, și poate fi crezută de multă lume ca fiind adevărată, trebuie să treacă o anumită perioadă de timp, timp în care și persoana lezată s-ar putea convinge că reputația rămâne afectată irecuperabil și ar intenționa să-și apere dreptul în instanță.

14.7. Explicațiile anterioare vin să demonstreze că obligarea persoanei lezate de a expedia o cerere prealabilă defaimatorului “în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare” reprezintă o limitare a exercițiului dreptului la respect al onoarei și demnității. Dacă cererea prealabilă nu se depune în termen de 20 de zile, persoana defaimată pierde orice posibilitate de a se apăra și își continuă viața cu onoarea știrbită pe nedrept. Prin această normă legiuitorul admite menținerea în circuitul public a unor informații false, denigratoare pentru una sau mai multe persoane fără a sancționa răspânditorul informației. Menținerea neadevărului printr-o dispoziție legală inechitabilă, discursivează cumsecădenia socială, bunul simț și direcționează comportamentul membrilor societății pe făgașul neîncrederii în adevăr, iar aceasta la rândul său, contribuie la transformarea moralității în imoralitate.

14.8. În defavoarea unor termene scurte s-a expus și Curtea Constituțională potrivit căreia „durata termenului este o chestiune asupra căreia statul are o marjă de apreciere, cu condiția ca termenul să nu fie atât de scurt, încât să fie inacceptabil” (*Hotărârea Curtea Constituțională nr. 17 din 19.06.2015*). Și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în hotărârea *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit* că “termenul în cauză nu era nepotrivit de scurt și acesta fiind mai lung decât perioada în care poate fi introdusă o acțiune pentru repararea prejudiciului personal, stabilită de unele tratate internaționale”. Din interpretarea *per a contrario*, un termen „inacceptabil” de scurt, sau “nepotrivit de scurt” care ar prescrie dreptul la acțiune al titularului ar fi de natură să afecteze realizarea dreptului de respect al onoarei și demnității și să mențină în picioare neadevărul și informația denigratoare. Astfel, stabilirea în art.15 alin.(2) din Legea nr.64/2010 a termenului de prescripție de doar 20 de zile nu scorespunde scopului urmarit, or, Curtea Europeană a aratat ca dreptul de acces la justitie este incalcat atunci cand reglementarea legală inceteaza sa mai serveasca obiectivelor de securitate juridica si buneii administrării a justitiei si se transforma intr-o bariera care impiedica justitiabilul sa vada substanta litigiului sau tranșarea lui de catre jurisdicția competentă (*Kemp și alții c. Luxemburg, 17140/05, 24 aprilie 2008*).

B. Încălcarea dreptului de respect al onoarei și demnității (art.32 și art.54 din Constituție)

14.9. Art.32 alin.(2) din Constituție, prevede că „libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie”. Expresia „libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea și demnitatea” evidențiază concurența dintre dreptul la libertatea de exprimare cu dreptul la respect al onoarei, demnității și reputației profesionale dar nu admite prevalarea unuia asupra altuia. Conducându-se de norma constituțională precitată, Plenul Curții Supreme de Justiție

în Hotărârea sa nr.7 din 24 decembrie 2012 a recomandat instanțelor naționale să țină cont la examinarea cauzelor că „nici libertatea de exprimare și nici apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și vieții private și de familie nu sunt absolute și nu au prioritate una față de alta”. În aceste condiții, ori de câte ori titularul dreptului la libertate de exprimare exagerează (abuzează) depășind sfera de acțiune a propriului drept, pătrunde în sfera de acțiune al titularului celui alt drept, al dreptului la respect al onoarei, demnității și comite un delict. Legiutorul, în dezvoltarea normelor constituționale, a elaborat dispoziții legale prin care titularilor de drept la respect al onoarei și demnității li se oferă remedii contra abuzului din partea titularilor de drept la liberă exprimare.

14.10. După cum a fost subliniat, drepturile concurente menționate nu sunt absolute și pot fi reglementate de legiutorul național prin stabilirea unor limite și restricții. Deci, intervenția statului în realizarea dreptului de respect al onoarei și demnității este, în baza art.54 alin.(2) constituțional, dar acestea trebuie să „corespundă normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare [...] în scopul [...] protejării drepturilor, libertăților și demnității altor personae”. Dispoziția contestată (art.15 alin.(2) din Legea nr.64/2010) pune limite temporale extrem de restrânse în realizarea dreptului [20 de zile de la data care a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului], iar aceste limite afectează însăși existența dreptului. Mai mult restrângerea dreptului de apărare a onoarei și demnității nu poate fi justificat prin unul din scopurile prevăzute în Constituție și fără a corespunde normelor recunoscute ale dreptului internațional.

14.11. Legiutorul, prin stabilirea unei proceduri cu termeni obligatorii și extrem de restânși pentru înaintarea pretențiilor, favorizează de fapt dreptul la libera exprimare și admite o intruziune de nepermis a acestuia în sfera de acțiune a dreptului de respect al onoarei și demnității persoane. Astfel, persoana lezată care a omis termenul de 20 de zile este ținută să tolereze tot restul vieții defaimarea și consecințele ei fără a avea posibilitatea să se mai apere.

14.12. Normele recunoscute ale dreptul internațional, implicit art.10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului recunosc posibilitățile statului de a exercita anumite ingerințe în exercițiul dreptului la respect al onoarei și demnității, acestea, însă, trebuie să îndeplinească cumulativ anumite condiții: să fie prevăzute de lege; să urmărească un scop legitim; și, să fie necesare într-o societate democratică.

14.13. Termenul de prescripție de 20 de zile este stabilit în Legea nr.64/2010 îndeplinind prima condiție impusă de dispoziția precitată din Convenție. Sub aspectul legitimității scopului urmărit de legiutor la stabilirea termenilor de prescripție sunt pertinente argumentele Curții Europene a Drepturilor Omului prin care se evocă că ele urmăresc asigurarea certitudinii juridice și protejează „[...] potențialii pârâți de pretențiile perimate care pot fi dificil de contestat și să prevină nedreptatea care poate rezulta în cazul în care instanțele ar fi obligate să se pronunțe cu privire la incidente care au avut loc în trecutul îndepărtat pe baza unor probe care au putut să devină nesigure și incomplete din cauza trecerii timpului” (*Stubbings și alții împotriva Regatului*

Unit, J.A. Pye (Oxford) Ltd și J.A. Pye (Oxford) Land Ltd vs Regatul Unit (Hotărârea din 30 august 2007).

14.15. Legitimitatea scopului menționat se referă la termene de prescripție cu durată mare, înăuntrul căruia titularului de drept i se acordă suficient timp pentru a medita, a se consulta, a conștientiza prejudiciul moral sau trauma psihologică, a discuta și poate negocia cu persoana care i-a violat dreptul și, desigur, pentru a întreprinde măsuri de a se apăra în instanță. Instituirea, însă, a termenelor extrem de mici (20 de zile, sau poate, cel puțin teoretic, și un anumit număr de ore) nu pot fi justificate prin certitudine juridică, ori nu urmează a fi analizate pretenții perimate sau probe nesigure. Invers termenele restrânse apar ca fiind stabilite arbitrar, sau chiar abuziv și împiedică titularul dreptului de respect al onoarei și demnității să se apere în instanță. În concluzie, vedem dispoziția art.15 alin.(2) din Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare ca fiind contrară art. 32 alin.(2) din Constituție care prevede „Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea [...]”. În înțelesul actual al legislației se interpretează în felul următor: “Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea [...]” sub condiția că persoana lezată în dreptul la respect al onoarei, demnității și reputație profesională a depus “cererea prealabilă [...] în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare”. Dacă din anumite motive obiective sau subiective, justificate sau nejustificate, a omis termenul de 20 de zile, libertatea de exprimare va prejudicia onoarea și demnitatea. Astfel, se ajunge la o concluzie-finalitate bizară, potrivit căreia dreptul la respectul onoarei și demnității ce derivă din art.32 alin.(2) din Constituție aplicat prin prisma art.15 alin.(2) din Legea nr.64/2010 durează 20 de zile, dacă nu reacționează prin formularea cererii prelabile. În acest sens, perioada restrânsă de timp impusă pentru persoana lezată afectează însăși substanța dreptului de respect la onoare, demnitate și reputație profesională și îl lipsește de eficiență.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15. Admiterea prezentei excepții de constituționalitate;

15.1. Exercițarea controlului constituționalității articolului 15 alin.(2) din Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare în vederea corespunderii cu art.20, art.32, art.54 din Constituție, și declararea neconstituțională a următorului text: “cererea prealabilă se depune în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare. Acesta este un termen de prescripție. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prelabile”.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

- Considerăm că sunt întrunite toate condițiile menționate în Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție;
- Obiectul sesizării privind excepția de neconstituționalitate se include în categoria actelor prevăzute în art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție. Instanța de judecată la cerere sesizează Curtea Constituțională pentru a se expune referitor la verificarea

constituționalității art.15 alin. (2) din Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare în sensul corespunderii lor prevederilor art. art.20, art.32, art.54 din Constituție;

- Nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Aparent, Decizia Curții Constituționale nr. 43 din 08 iulie 2016 s-a referit și la dispozițiile art.15 Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, dar aceasta a avut ca obiect verificarea constituționalității procedurii prealabile. Prezenta sesizare, însă, are ca obiect și se referă la durata termenului de prescripție de 20 de zile stabilit prin art.15 alin. (2) din aceeași lege.

VII - LISTA ACTELOR ANEXATE

Procura eliberată de autorul sesizării reprezentantului său.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte

Sandu Maia Sandu;

Avocatul Roșca Nicolae Rosca;

Data : 28 martie, 2017